

ทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา
อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗
ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พินิจความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและ การพัฒนาภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การ ประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ ทำด้วยมือและ อุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะ หนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, การทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักร เป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และ รวมถึงงานด้านการบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพ แบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพร ในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอตำแยของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแด) เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตา แม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและ การนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษา พูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บท ประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

๘. ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑	นางเรืองยศ หนานพิวงค์	๒๓ หมู่ ๕ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จากกก เสื่อ กระเป๋	
๒	นายทอน บุพศิริ	๙๔ หมู่ ๑๔ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ไซปลา ตุ่มปลา	
๓	นางร้อย คำชนะ	๑๑๒ หมู่ ๑๔ ต.เหล่า พัฒนา อ.นาหว้า จ. นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ทอผ้ามัดฝ้ายมัดหมี่	
๔	นายประกอบศิลป์ โคตรมิตร	๑๕ หมู่ ๙ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านอุตสาหกรรม -ผลิตภัณฑ์เครื่องเรือนแปรรูป จากไม้ ไต๊ะ แก้ว	
๕	นายสมชัย โพธิสาร	๒๗๙ หมู่ ๖ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านเกษตรกรรม -เกษตรผสมผสานปลอด สารพิษ	
๖	นายเลื่อน บุพศิริ	๕ หมู่ ๑๐ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านเกษตรกรรม -การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	
๗	นางณัฐยาภรณ์ พันธูทาง	รพ.สต.บ้านดอนศาลา ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านแพทย์แผนไทย -นวด ประคบสมุนไพร	
๘	นายเสริม วงสงคราม	5/27 หมู่ ๕ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านแพทย์แผนไทย -สมุนไพรแก้หวัด	
๙	นายกานี เหม้าน้อย	๒ หมู่ ๔ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านอื่นๆ -หมอสู่ขวัญ	
๑๐	นายสวัสดิ์ นามเสาร์	๑๒๘ หมู่ ๑๒ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ตุ้มปลา	
๑๑	นายสีทัด เหม้าน้อย	๑๒๙/๑ หมู่ ๑๒ ต.เหล่า พัฒนา อ.นาหว้า จ. นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ตุ้มปลา	
๑๒	นายเขียน บุญเพ็ง	๔๖/๘ หมู่ ๑ ต.เหล่า พัฒนา อ.นาหว้า จ. นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่	
๑๓	นายปิง เหม้าน้อย	๑๖/๔๗ หมู่ ๑๓ ต.เหล่า พัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านหัตถกรรม -ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่	
๑๔	นายลิน แสนสุข	๒๕ หมู่ ๑๐ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านหัตถกรรม -การตีมีด ตีพั่ว	

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมายเหตุ
๑๕	นายจันทร์ คักดีศรีวัน	๑๕๙ หมู่ ๕ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม	ด้านเกษตรกรรม - เกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่	
๑๖	วงศ์ดนตรีพันธ์บ้านโรงเรียน ผู้สูงอายุนครพนม(๒๖)ตำบล เหล่าพัฒนา	โรงเรียนผู้สูงอายุนครพนม (๒๖) ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จังหวัดนครพนม	ด้านศิลปกรรม -ดนตรีพันธ์บ้าน	

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

นางเรืองยศ หนานพิวงค์

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๕ บ้านเหล่าพัฒนา ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม : การจัดสานเส้กกก ผลิตภัณฑ์จากกก เช่น ตะกร้า กระเป๋า การทอเสื่อ หมวก ที่ใส่กระดาษชำระ ของชำร่วยและของใช้ต่างๆ

ข้อมูลรายละเอียด : ๑. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจักสานเส้กกก
๒. เป็นครูทัศนศิลป์และครูช่างดีเด่นระดับประเทศ
๓. ผู้นำกลุ่มจักสานเส้กกกและเป็นวิทยากรในการจักสานเส้กกก

การถ่ายทอดศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย ปราชญ์ชาวบ้าน
นางเรียงยศ หนานพิวงค์ (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม)

การถ่ายทอดศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย ปราชญ์ชาวบ้าน
นางเรืองยศ หนานพิวงค์ (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม
คุณพ่อทอน บุพศิริ อายุ ๗๙ ปี
บ้านเลขที่ ๙๔ หมู่ที่ ๑๔ บ้านดอนปอ ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

คุณพ่อทอน บุพศิริ มีความรู้และความสามารถในการทำเครื่องมือจับปลาแบบสมัยโบราณ โดยทำเครื่องมือจักสานด้วยไม้ไผ่ได้หลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น ไซ, ลอบดักปลา, สุ่มจับปลา, และอื่นอีกหลายชนิด ล้วนแต่เป็นภูมิปัญญาที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษที่ได้สอนวิธีจักสานทำเครื่องมือไว้ให้ลูกหลานได้มีเครื่องมือหากินตามวิถีชาวบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

คุณแม่อ้อย คำชนะ อายุ ๗๓ ปี

บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านดอนปอ ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

คุณแม่อ้อย คำชนะ มีความรู้ความสามารถในเรื่องการทอผ้า ไม่ว่าจะเป็นผ้าถุง ผ้าขาวม้า หรือแม้แต่ผ้าห่ม ก็ใช้การทอทั้งนั้น และขั้นตอนต่างๆในการทอผ้าให้ได้เป็นผืน ต้องมีความรู้และความชำนาญ คุณแม่อ้อย คำชนะ ได้มีความรู้ในการทอผ้ามาจากคุณแม่ เพราะสมัยก่อนไม่มีเสื้อผ้าสำเร็จรูปเหมือนในปัจจุบัน ต้องทอผ้าใช้เอง ไม่ว่าจะเป็นผ้าห่ม ผ้าขาวม้า ผ้าถุง คุณแม่อ้อยได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ในการทอผ้า และได้นำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบใหม่ๆที่ทันสมัยขึ้น ทุกวันนี้สินค้าผลิตภัณฑ์ของผ้าฝ้าย ผ้าพื้นเมือง กำลังเป็นที่นิยมในตลาด ทำให้คุณแม่อ้อยมีรายได้เข้ามาไม่น้อยกว่าเดือนละ ๗,๐๐๐-๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ภูมิปัญญาด้านอื่นๆ (ด้านความเชื่อ ศาสนาและประเพณี พิธีกรรม)

นายกานี เหม้าน้อย อายุ ๖๙ ปี
ที่อยู่ ๒ หมู่ที่ ๔ บ้านน่าน้อย ตำบลเหล่าพัฒนา
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม

ประเภท งาน หมอสูชวัณ
เบอร์โทรศัพท์ ๐๖๑-๕๒๑๗๔๕๖

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรม
นายประกอบศิลป์ โคตรมิตร ๑๕ หมู่ ๙ บ้านเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

นายสงคราม นามสกุล โพธิชัย (ทำเกษตรแบบผสมผสานปลอดสารพิษ)

บ้านเลขที่ ๒๗๙ ถนน - หมู่ที่ ๖ บ้านหนองดุด ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัด นครพนม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

ประวัติและความเป็นมาของ พ่อเลือน บุพศิริ

นำเสนอเรื่องเล่า “แรงบันดาลใจ” ที่น่าประทับใจจากแรงบันดาลใจของ

พ่อเลือน บุพศิริ บ้านท่าคำไฮ บ้านเลขที่ ๕

ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ศูนย์การเรียนรู้ตำบลเหล่าพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

แรงบันดาลใจในการทำ กิจกรรมการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตัวเอง เริ่มจากท่านเคยเป็นสมาชิก อบต. ท่านให้ ความสำคัญ กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยท่านเคยไปศึกษาดูงานในโครงการพระราชดำริเกือบทุกศูนย์ ในทุกภาค สำหรับตัวเองไปไม่ครบ เมื่อได้เห็นศูนย์การพัฒนาของพระองค์ท่าน เราก็ได้พบว่า ทรงสร้างศูนย์การพัฒนาที่สะท้อนให้เห็นกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบวงจร สิ่งต่าง ๆ ที่ได้ไปศึกษามา นั้น สามารถมาปรับใช้ได้ชุมชนทั้งนั้น ในหลวงทรงทำ สิ่งที่ดีๆ แล้วเราที่เป็น ทำไมเราถึงไม่สร้าง ชุมชนที่ดีให้กับตัวเรา ให้กับตัวเรากับเด็กบ้าง ผู้ปกครองชุมชนที่มีฐานะยากจน เขายากจนเพราะไม่พอประมาณใน การใช้ชีวิตมีการเล่นพนัน การซื้อล็อตเตอรี่ เขาใช้ชีวิตโดยไม่ได้มีหลักยึดอะไร

เมื่อเราได้มาดูที่ศูนย์การพัฒนาตามโครงการพระราชดำริเราก็กลับ มามองกลับมาคิดว่า “ทำไมเรา ไม่ทำ ให้ที่นาของตนเอง เหมือนศูนย์การพัฒนาบ้าง ขอเป็นส่วนหนึ่งเป็นแบบอย่างในชุมชน เปลี่ยนวิถีชีวิตบางส่วน น่าจะดีขึ้น อย่างน้อยเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่าง ที่พอจะทำได้หากตัวเองทำ ให้เด็กนักเรียนรู้จักคำว่า พอเพียง” เมื่อได้ทำกิจกรรมต่างๆ ก็ให้เด็กถอดบทเรียนได้ว่า กิจกรรมที่ได้ทำมีหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มี ภูมิคุ้มกัน ที่ดีอะไร เกิดคุณธรรมอะไร แรงบันดาลใจเล็กๆ คือการได้เห็นศูนย์การศึกษาตามโครงการพระราชดำริ แล้วกลับมาทำให้เป็นแหล่งศึกษา ให้ความรู้ และเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ชุมชน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนไทย
นางณัฐชาภรณ์ พันธูกาง

ที่อยู่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอนศาตา ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ข้อมูลรายละเอียด

- ๑.เป็นครูสอนนวด/อบ/ประคบสมุนไพร
- ๒.เป็นผู้มีเชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทย นวด/อบ/ประคบสมุนไพรในการรักษา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนไทย
นายเสริม วงสงคราม

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 5/27 หมู่ที่ 5 บ้านเหล่าพัฒนา ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
ข้อมูลรายละเอียด : เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านสมุนไพร ในการรักษาโรคเบื้องต้นรักษาโรคกระดูก

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม
นายลิน เสนสุข (การตีมีด ตีพั่ว)

คุณพ่อริน เสนสุข
ที่อยู่ ๒๕ หมู่ ๑๐ บ้านท่าคำไฮ ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
ประเภท ตีมีด ตีพั่ว

ทะเบียนราษฎรชาวบ้าน :ด้านเกษตรกรรม
การทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่

นายจันทร์ ศักดิ์ศรีวัน

บ้านเลขที่ ๑๕๙ หมู่ ๕ ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม

วัน/เดือน/ปี เกิด : ๓๐ มีนาคม ๒๕๐๐

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน :ด้านเกษตรกรรม
การทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่

ภูมิปัญญาท้องถิ่น :ด้านศิลปกรรม
วงดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนผู้สูงอายุนครพนม(๒๖)
ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น :ด้านศิลปกรรม
วงดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนผู้สูงอายุนครพนม(๒๖)
ตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา

เรื่อง ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๗

ตามท้องที่การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา ได้ดำเนินการสำรวจปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลเหล่าพัฒนา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สืบทอดหรือถ่ายทอดสู่คน รุ่นหลัง หรือผู้ที่สนใจ ศึกษาหาความรู้ ผ่านสื่อ บุคคล ที่เป็นนักปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน นั้น

บัดนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา ได้ดำเนินการสำรวจและขึ้นทะเบียน ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๗ เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศประชาสัมพันธ์ทะเบียน ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลหนองหมี ให้ผู้ที่สนใจและประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน หากในพื้นที่ได้มีข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพิ่มเติม สามารถติดต่อขอขึ้นทะเบียน ได้ที่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล เหล่าพัฒนา โทรศัพท์หมายเลข ๐๔๒ - ๐๖๓๐๑๖ ในวันเวลาราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสุภาพ วงชาเนาว์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา